

Leming, T., Eriksen, A. & Skrøvset, S. (2023). *Den første uka – introduksjon til lærerutdanninga*. Fagbokforlaget.
<https://doi.org/10.55669/oa2706>

Velkommen som lærerstudent!

Nå skal du ta fatt på arbeidet med å bli student i lærerutdanninga. Denne boka skal bidra til at du blir tryggere på valget du har tatt, at du blir enda mer motivert for å bli lærer, og at du også forberedes noe på hva studiet krever av deg.

Vi som har skrevet boka, har i flere år arbeidet med lærerutdanning, og ikke minst med hvordan vi tar imot studenter til lærerutdanninga. Her er det samlet noen råd og erfaringer fra oss og fra studenter som har gått foran deg i løypa.

Først slipper vi til en av dine medstudenter, Karianne, som i sitt fjerde studieår skriver dette om hvordan det er å være lærerstudent:

Det er helt fantastisk å være lærerstudent! Og det er helt jævlig å være lærerstudent! Det tror jeg er tilfelle på hvilket som helst universitet. I oppstarten var det kaotisk, ikke visste jeg hvor jeg skulle gå, hva forskjellen på et seminar og forelesning var, og infoen virket uendelig. Fagvalg, studiepoeng, FoU, emner, foreleser, akademisk skriving, akademisk kvarter, emneansvarlig, fakultet, arbeidskrav, konte-eksamen, campus, bachelor, master og kaffekort. Alle disse tingene fikk vi informasjon om, og

jeg kan med hånden på hjertet si at det var uforståelig i starten. Overveldende fordi dette var helt nytt og ikke noe lærerne fra videregående hadde fortalt om. Learning by doing ble en realitet, og utrolig nok blir man god på det når man er samlet flere i samme situasjon. Etter hvert som det grunnleggende begynte å legge seg på minnet, kom resten ganske fort på løpende bånd uten noe ekstra innsats.

Karianne forteller om kaoset og om fenomener og begreper hun ikke kjente. I denne boka vil du få forklaring på hva disse begrepene betyr. Vi som driver utdanninga, mente vi hadde fortalt studentene om mye av dette, men erfaring tilsier at det er veldig mye nytt i starten, og at mye informasjon går studentene hus forbi. I tillegg til å gi deg den informasjonen du kan ha behov for som ny student, benytter vi anledningen til å stille spørsmål og be deg tenke igjennom begrunnelsene for de valgene du tar i utdanninga. Til dette bruker vi både erfaringer fra lærere og studenter på utdanninga.

Du vil oppdage at dere studenter er mange, og at dere er ulike. Likevel har dere en god del felles, og vi skal dukke litt ned i det som forener dere her. Det første er at dere har vært skoleelever i minst 13 år, den rollen kan dere, og noen av dere har kanskje studert andre fag på universitet eller høyskole. Nå skal dere inn i en ny rolle og bli lærerstudenter. Den nye rollen innebærer en overgang fra noe som er kjent til noe som er ukjent. For enkelte er den overgangen ikke så stor, for andre er den det, for eksempel ved å ha

flyttet hjemmefra og til en ny by. Vi reagerer ulikt på overganger, noen synes det er spennende, andre kjenner på en skrekkblandet fryd, mens andre igjen opplever at det er mest skremmende. For de fleste kribler det nok litt. Og det skal det gjøre, kriblingen gjør at vi er litt på hugget. Det neste dere har felles, er at dere har valgt å bli lærere og dermed har valgt et framtidig yrke. Kanskje er dere helt bekvemme med det og har alltid eller lenge visst at dere ville bli lærere, eller dere er usikre og lurer på om dette er rett yrkesvalg.

Det siste vi vil nevne som dere har felles, er at de aller færreste kjenner noen medstudenter når de begynner på utdanninga. Dette er det mulig å gjøre noe med, ved at det blir lagt til rette for at dere blir kjent med noen allerede i oppstartsperioden – og

så er det opp til dere å ta den ballen når dere får den. Rådet vårt er derfor at dere bruker denne oppstartsperioden aktivt til å bli kjent og til å være nysgjerrige på hverandre. En viktig faktor for at elever skal trives på skolen, er at de har en venn. Det samme gjelder nok studenter.

Vi skal gå litt nærmere inn på hva overgangene vi nevnte ovenfor, handler om, og hvordan man kan legge til rette for at du skal komme godt i gang med studiet ditt.

Overgangen fra det kjente til det ukjente må vi igjennom i ulike faser av livet. Det er også naturens gang. Knud Illeris, en dansk pedagog, sier det slik: *Barn vil erobre sin verden. Ungdom vil finne seg selv. Voksne vil leve sitt liv.* Du er i fasen hvor du vil finne deg selv og din kommende identitet og yrkesrolle, og siden du er her, i lærerutdanninga, vil dette handle om å bli lærer. Du er ung nå, og fem år fram i tid er lenge til. Det er kanskje vanskelig å se for seg hvordan lærerjobben ser ut? Og hva som må til for å være kvalifisert til denne jobben fem år fram i tid? Det er her oppbyggingen av studiet hjelper deg.

Tenk på de fem årene du har foran deg, som en togtur. Du har nettopp gått på det toget som heter *Grunnskolelærerutdanning*. Det er ikke nå, men om fem år du skal være den læreren som er klar for jobben. Det som skjer underveis på togturen, bidrar til å gjøre deg i stand til å bli den gode læreren som vi vet at du ønsker å være. Det er både mange vogner og mange stasjoner på denne togturen. Dette handler om de ulike skolefagene som du skal studere, det handler om pedagogikk og fagdidaktikk, om praksis i skolen og

arbeidet med ulike typer utviklingsoppgaver – og til slutt den store masteroppgaven. Vi kommer tilbake til alle disse elementene, slik at du har en viss oversikt over dem når du nå går i gang.

For enkelte av dere vil ikke togturen bli akkurat slik som dere hadde tenkt. Noen blir kanskje togsyke underveis, det skjer ting i livet deres, enten på hjemmebane eller i studielivet, som gjør at dere må gå av lærerutdanningstoget for en liten stund. Det er ikke helt uvanlig, men for de fleste går det greit, og de klarer å komme seg på toget igjen. I slike situasjoner er kontakten med studiekonsulentene og andre som kan hjelpe, av stor betydning. Enkelte finner i løpet av reisen at Grunnskolelærerutdanningstoget ikke var det rette for dem, de vil heller på et annet tog. Det er også en del av livet, og for dem håper vi at tida i lærerutdanninga likevel har vært en fin og utviklende tid.

Før vi går videre, vil vi stille deg tre spørsmål som vi har bygd denne boka rundt:

- Hvorfor vil du bli lærer?
- Hva slags lærer vil du bli?
- Hva skal til for at du skal bli den læreren du ønsker å bli?

Det første spørsmålet handler om motivasjon for jobben du ser for deg i framtida. Det kan være mange grunner til at du har valgt denne utdanninga, og vi håper at boka og oppstartsperioden vil være med på å forsterke den motivasjonen du allerede har, og kanskje også bidra med motivasjon for noe annet og noe

mer? Dette kan du lese mer om i kapittel 1, men la oss lytte til Karianne igjen, som beskriver godt hvorfor skolen trenger lærere med ny og relevant kunnskap:

Samfunnet vi lever i, endrer seg fort. Fra min egen skolegang husker jeg dataromtimen som et stort høydepunkt i uka. Dagens elever ville ha flirt av tanken på å kunne bruke teknologi en time i uka. Samfunnet vi har i dag, er ikke det samfunnet jeg skal undervise i om to år ... Samfunnet vårt er flerkulturelt, digitalisert og mer åpent. Det å møte elever som er født i feil kropp, som ikke har noen tro, som har annen hudfarge, eller som har et helt annet språk, er realiteten i den norske skolen. For å være brutalt ærlig tror jeg vi trenger flere yngre lærere som er vokst opp og er vant til et samfunn i endring, eller (gjerne eldre) lærere som klarer henge på i endringen. Lærere som forstår at noen vil bruke andre pronomen enn han eller hun, at memes utales «mims», og at sosiale medier er en reell karrierevei.

Hun er inne på noe her, og det eneste vi vet om framtida, er at den blir annerledes enn vi tror i dag. Samtidig tror vi ikke at Karianne ville ha skrevet dette i sin første uke i utdanninga, for det er nettopp slike refleksjoner som dette som kommer underveis. Det bringer oss over til spørsmål nummer to, som du kan lese om i kapittel 2: Hva slags lærer vil du bli? Ikke den læreren som hun hadde i datarom-timene, sier hun. Hvordan kan du, og vi som driver utdanninga, vite hva slags lærere som trengs om

fem år når du er ferdig med utdanninga, eller om 40 år, når du er på slutten av ditt aktive arbeidsliv? Vi vet det selvsagt ikke, men likevel er det enkelte lærerkompetanser som viser seg å være nær sagt universelle, og det samme gjelder hvilke verdier utdanninga bygger på. Du velger selv en del av fagene du skal ha, og samtidig er du en del av et nasjonalt utdanningssamfunn med en del felles verdier for både samfunnet og skoleverket. Det tredje spørsmålet handler om hvordan du skal bli den læreren som du har lyst til å bli, og den læreren elevene trenger for å lære. Dette er det ikke lett å svare på før du har startet utdanninga. Men vær trygg på at andre også har vært forvirret på dette tidspunktet. En annen av våre fjerdeårsstudenter, Helene, skriver:

Forventningene mine til lærerutdanninga var egentlig ikke-eksisterende. Jeg visste rett og slett ikke helt hva jeg gikk til. Jeg visste hverken noe om innholdet i fagene eller hvordan det skulle foregå. Når jeg tenker tilbake på det, gikk jeg inn i studiehverdagen ganske uvitende om hva som ventet meg.

Hva som skal til for at du skal bli den gode læreren du ønsker å bli, er tematikken i både kapittel 3 og 4. I kapittel 3 fokuserer vi på overgangen fra elevrollen til studentrollen. Vi tar for oss forskjellen på det å ha lekser og det å ha pensum, vi drøfter forskjellen på det å ha standpunkt karakterer (som man ikke har i lærerutdanninga) og arbeidskrav og eksamener, som er det du i stedet møter. Mer erfarne studenter gir deg også konkrete

råd, både når det gjelder den faglige delen av studiet, og ikke minst om det å bygge seg et studiemiljø, altså den sosiale delen av å være student. Helene har noen gode råd:

Et tips fra meg til alle nye studenter er å faktisk studere både før og etter endt forelesning. Det er lett å bli fristet til å dra hjem og gjøre ingenting – men alt blir så mye lettere hvis man faktisk gjør litt hver dag. Og dette kommer fra en student som ennå ikke er ferdig med studieløpet! Det vil derfor bety at det krever en god del fra deg som student, noe som kan være en stor forskjell fra det man har vært vant til tidligere. En annen ting som det også kreves av deg, er at du tar litt initiativ med andre studenter. Som jeg nevnte innledningsvis, er de fleste studentene svært imøtekommende og har som regel funnet sin gjeng å være sammen med i løpet av kort tid. Det kan imidlertid være noen som ikke helt har funnet denne plassen ennå. Gjør en innsats! Inviter dem til å sitte med dere i kantina, i lesesalen, eller spør om dere skal være i kollokviegruppe sammen.

Deretter tar vi i kapittel 4 deg med inn i de ulike bestanddelene i utdanninga og viser fram en del av det som konkret venter deg. Forhåpentligvis vil en del av ordene fra studenten i innledningssitatet ikke lenger høres så ukjent ut; du skal bli kjent med ord som *pedagogikk*, *fagdidaktikk* og *praksisstudium*, vi skal hjelpe deg på veien mot fagvalgene dine, som handler om hvilke fag du utdannes til å undervise i. Vi skal også drøfte hva som er særlig

nytt nå som lærerutdanninga er en masterutdanning, noe som er mer enn at den har økt fra fire til fem år.

Vi ser på hvilke ulike læringsformer som brukes på en lærerutdanning, og vi har viet god plass til *praksis* som er en viktig del av utdanninga. Du vil selvsagt ikke ha full oversikt etter å ha lest denne boka, men likevel har vi som forfattere en visjon om at du skal kjenne lærerutdanninga godt nok til å senke skuldrene til normalt nivå, og at du er spent og klar til å starte!

Vi avslutter med å fokusere litt på framtidens lærer. Dette handler om hvilken kompetanse som kan bli viktig i framtidens globale samfunn, og om hvordan vi kan trene på det ukjente. Vi vil at du gjennom utdanninga skal få en «innebygd oppgradering», som en av våre tidligere studenter kalte det. Dette betyr at du selv klarer å sette deg inn i nye utfordringer i yrket. Da går vi i gang!

